

KATHERINE
CENTER

Jak ti
zmizet
ze
života

KATHERINE
CENTER

Jak ti
zmizet
ze
života

2019

How to Walk Away
Text Copyright © 2018 by Katherine Pannill Center
Published by arrangements with St. Martin's Press
All rights reserved.

Translation © 2019 by Jana Vlčková

Veškerá práva vyhrazena. Žádná část tohoto díla nesmí být reprodukována ani elektronicky přenášena či šířena bez předchozího písemného souhlasu majitele autorských práv.

Z anglického originálu HOW TO WALK AWAY,
vydaného nakladatelstvím St. Martin's Press, New York 2018,
přeložila Jana Vlčková
Odpovědná redaktorka: Karin Lednická
Jazyková redakce: Dana Konvičková
Korektura: Milena Nečadová a Karla Bedrlíková
Sazba písmem Minion Pro: Rajka Marišinská a Markéta Mandlíková
Ilustrace na obálce: Kateřina Coufalová
Vydání první
Vydalo nakladatelství DOMINO, Na Hradbách 3, Ostrava 1,
v březnu 2019

ISBN: 978-80-7498-315-3

*Pro moji mámu, Deborah Deteringovou,
která je mou osobní hrdinkou.*

*A na památku jejího bratra a přítele,
mého strýce Hermana Deteringa.
Pořád se nám po tobě stýská, Bubsie.*

Poděkování

Napsání tohoto příběhu vyžadovalo značnou přípravu a já jsem vděčná všem lidem, kteří mi pomohli ho správně poskládat. A tak symbolicky objímám přátele, kteří mě seznámili s odborníky, a ti zodpověděli spoustu mých otázek. Jsou to Vicky a Tony Estreraovi, Jennifer Hamiltonová, Eve Lapinová, Mark Poag a J. J. Spedale.

Velmi vděčná jsem všem zdravotnickým profesionálům, kteří si udělali čas, aby mi pomohli správně popsat průběh Margaretiny léčby. S doktorem Darrellem Hansonem jsme si zašli na kávu a on mi přesně popsal, jaká zranění by Margaret utrpěla. Podrobně mi vysvětlil způsob léčby i průběh rekonvalescence. Naučil mě slovo *iliopsoas*. Doktor Forrest Roth mě provedl léčbou popálenin a transplantací kožních štěpů. Robert Manning si udělal na celé dopoledne volno, aby mi ukázal jednotku intenzivní péče a rehabilitační tělocvičnu Metodistické nemocnice v Houstonu. Ross LaBove a jeho kolegové z projektu *Walk in Houston* mi umožnili strávit s nimi celý den a předvedli mi, jakými kreativními a inspirativními způsoby pomáhají lidem při překonávání jejich handicapu.

Děkuji Jeffu Scottovi a Wesleyemu Branchovi, kteří se se mnou velkoryse podělili o svoje zkušenosti se spinálním pora-

něním a dalekosáhle se mnou probírali realitu nového života. Dále jsem ke své velké radosti objevila inspirující příběhy o tom, jak se žije s přerušenuou míchou, a to v knize Marka Halla *Across the Street from Hell* a Pamelý Henlineové *Walk, Don't Run*. Dále mi pomohla nadace Christophera a Dany Reeveových.

Mnoho díků náleží Mollie Gordonové, která mě seznámila se svým otcem Alanem. Ten mě naložil do své cessny a odletěl se mnou do Galvestonu a zpátky. Dokonce mě nechal chvíličku „pilotovat“. Sotva jsme bezpečně dosedli zpátky na zem, ukázal mi nejlepší způsob, jak letadlo nabourat. Nad kávou jsem se sešla s Johnem Marinem, který mi – někdy až s překvapivým humorem – vylíčil, jak přežil leteckou havárii.

Uznání si zaslouží i můj kamarád Sam Nichols za večer v podniku U Třešňového květu v newyorském Fishkillu, kde se málem zabil tím, že „na ex“ snědl celou misku wasabi.

Dlouhá léta mi byla morálním vzorem Jan Myersová, přítelkyně mojí matky, která spolu s manželem organizovala letní tábory pro děti se zdravotním postižením poté, co jejich mladší syn, John Marc, podlehl rakovině. Kemp nesoucí jeho jméno, jehož posláním je vnést do života radost těm, kteří bojují s nějakou nemocí, se stal inspirací pro Tábor Naděje v mém románu.

Dále chci poděkovat přátelům, kteří mě podporovali, povídali si se mnou a pomáhali mi buď tím, že si šli po mém, abych mohla v klidu psát, anebo se mnou diskutovali o mém rukopisu. Uznání patří Brené Brownové a Stevu Alleyovi, Chrise a Connie Segerovým, Jenny Lawsonové, Sheryl Rappové, Vicky Wightové, Faye Robesonové, Andrewu a Katherine Weberovým, Brynnu Larsenovi, Marii Zerrové, Tracy Pesikoffové a Daleu Andrewsovi. A děkuji své legrační rodině za to, že jsou vždycky nadšení z toho, co dělám. Jsou to Bill Pannill a Molly Hammondová, Shelley a Matt Steinovi (a Yazzie), Lizze a Scott Fletcherovi a Al a Ingrid Centerovi.

Moje úžasná máma Deborah Deteringová a rocková hvězda, můj manžel, Gordon Center, ode mě vždycky dostanou milion bodů za pomoc a ohleduplnost v době, kdy pracuji na svém románu. (Zvláštní dík patří Gordonovi za komolení francouzštiny tak roztomilým a inspirativním způsobem, až se zrodila fráze „vybouchly mi šunky“.) Moje děti, Anna a Thomas, si také zaslouží milion bodů, už kvůli tomu, že jsou hodní a báječní.

Můj vděk patří i lidem z nakladatelství St. Martin's Press za podporu a práci odvedenou na téhle knize: Rachel Diebelové, Lise Senzové, Jessice Preegové, Erice Martiranové, Brantu Janewayovi, Jordanu Hanleyovi, Olze Grlicové, Elizabeth Catalanové, Devan Normanové a Janně Dokosové.

A úplně nakonec, což nijak neumenšuje můj vděk, z hloubi duše děkuji své agentce Helen Breitwieserové, která při mně stojí už celých deset let. Další v pořadí je úžasná paní redaktorka Jen Enderlinová, již nebudu nikdy schopná dostatečně poděkovat za to, že se mě ujala. Tisíceré díky vám oběma!

Máš jenom jeden život a ten se zpětně žít nedá.

— Wesley Branch

Existuje spousta druhů šťastných konců.

— Eve Lapinová

Jedna

Za největší ironii toho večera považuji skutečnost, že jsem vždycky měla hrůzu z létání.

Odjakživa. Letadel se bojím od chvíle, kdy jsem byla dost stará na to, abych pochopila, co jsou zač.

Létání mi připadalo jako vzpoura proti zdravému rozumu. Projev arogance. Proč se hnát do vzduchu, když gravitace jasně chce, abychom se drželi při zemi?

Když jsem chodila na střední, vzali naši moji velkou sestru Kitty a mě na Havaj. Klepala jsem se od okamžiku, kdy nám tuhle báječnou novinu oznámili, do chvíle, kdy jsme zase byli v pořádku doma. Prohlášení „letíme na Havaj“ jsem si v hlavě překládala jako „utopíme se v oceánu“. Týden před odletem jsem se přistihla, jak vymýšlím strategie přežití. Jednou v noci, když šli všichni spát, vplížila jsem se Kitty do pokoje a vlezla si k ní do postele.

Já byla v prváku, ona ve čtvrtáku, takže u mě platila za autoritu.

„Jaký máš plán?“ uhodila jsem na ni.

Oblíčeť měla zpola zabořený do polštáře. „Čeho?“

„Až spadne letadlo.“

Otevřela jedno oko. „Kam by padalo?“

„Do oceánu. Cestou na Havaj.“

Probodla mě pohledem. „To se nikdy nestane.“

„Mám takový špatný pocit.“

„Přestaň sýčkovat!“

„Tohle je vážná věc. Musíme vymyslet, jak přežít leteckou katastrofu.“

Natáhla ruku a poplácala mě jako blbečka. „Marná snaha. Nic takového neexistuje.“

„Musí něco být.“

„Není.“ Zavrtěla hlavou. „Ale my se nezřítíme, takže nic takového nebudeme potřebovat. A kdybychom náhodou spadli...“ Odmlčela se, abych pochopila její narážku.

„Tak nám nic nepomůže?“

Přikývla. „Prostě zemřeme.“ Výmluvně luskla prsty.

„Ty to říkáš, jako by to bylo tak jednoduché.“

„Zemřít je hračka. Fušku dá *zůstat naživu*.“

„V tom máš určitě pravdu.“

Zavřela oči. „Proto jsem mozkem téhle rodiny.“

„Myslela jsem, že mozkem jsem já,“ ohradila jsem se a šťouchla do ní.

Odvalila se stranou. „Dobře víš, že tebe máme na reprezentaci.“

Ačkoliv jsem to pokládala za nemožné, výlet na Havaj jsme opravdu přežili.

Stejně jako jsem kupodivu přežila další cesty, které následovaly. Nikdy jsem nezažila nic horšího než turbulence. Četla jsem statistiky o tom, že létání je nejbezpečnější způsob moderní dopravy – bráno od aut přes vlaky po gondoly. Dokonce jsem jednou zavítala do kanceláře poblíž mezinárodního letiště a celý den jsem sledovala, jak letadla bez sebemenších problémů vzlétají a přistávají. Dávno jsem se měla přes svoji fobii přenést.

Ale nikdy mě neopustil pocit, že „létat“ a „spadnout“ tak nějak patří k sobě.

Nyní, o několik let později, randím – a je to vážné – s klukem, kterého dělí od získání pilotního průkazu pouhé dny. Vlastně jsem brala náš vztah tak vážně, že onu konkrétní sobotu, kdy jsme šli oslavit moji téměř jistou práci snů, jsem se nemohla zbavit pocitu, že mě současně požádá o ruku. Zkrátka to bylo na spadnutí.

Proto jsem si vzala černé šaty bez ramínek.

Kdybych o tom přemýšlela, možná bych si položila zásadní otázku, jak je možné, aby se ke mně sportovně založený a šarmantní Charles Philip Dunbar na jednu stranu stoprocentně hodil, a na druhou byl takový nadšenec do létání. Co se týče cestování vzduchem, nikdy se dvakrát nerozmýšlel. Skutečně se ničeho nebál, když už jsme u toho. Ani potápění, ani bungee jumpingu. Neochvějně věřil v řád vesmíru, platnost fyzikálních zákonů a právo člověka podržovat tyto zákony své vůli.

Zato já odjakživa chovala podezření, že chaos je silnější než řád. Kdykoliv se člověk stavěl proti přírodě, sázela jsem na přírodu.

„Protože jsi při hodině přírodních věd nikdy nedávala pozor,“ vyčetl mi při podobných příležitostech vždycky Chip, jako bych jednoduše měla mezery ve vzdělání.

Což je sice pravda, ale neznamená to, že se mýlím.

Chip žil v přesvědčení, že jeho znalosti o létání mě ze strachu vyléčí. Věřil, že pro mě bude tak inspirativním příkladem, že nebudu mít na vybranou, podlehnu jeho vášni, uvolním se a začnu si cestování letadlem užívat.

Nakonec jsme se dohodli, že v téhle věci se neshodneme.

„Nikdy s tebou nikam nepoletím,“ oznámila jsem mu před jeho první hodinou létání.

„To si myslíš teď, ale jednou mě budeš prosit, abych tě vzal s sebou nahoru.“

Zavrtěla jsem hlavou. *Nikdy.* „Ani náhodou.“

„Jenom počkej!“

K získání pilotního průkazu už mu zbývá jenom krůček. Splnil všechny podmínky a se svou přirozenou důkladností nalétal víc než dvojnásobek doporučených hodin. Zbývalo jen složit zkoušku, kdy s ním poletí zkušený pilot a vystaví ho „stresovým situacím“.

„Hlavně mi nevykládej, jaké to jsou,“ upozornila jsem ho.

Stejně mi to řekl.

„Třeba schválně vypnou motor a ty se s tím musíš nějak vypořádat,“ pokračoval. Těšilo ho, že mi může ukázat, jak je schopný. „Anebo dostaneš příkaz nouzově přistát někde na louce, kde není moc místa. A samozřejmě noční let.“

Zkouška se má konat příští týden, ale on byl v pohodě. Chip je ten typ člověka, který je tím klidnější, čím vyhocenější situaci musí řešit. Bude z něho perfektní pilot. A bude mu náramně vyhovovat, že si sám zaletí, kam zrovna potřebuje.

Ale napřed se zasnoubíme – aspoň jsem v to doufala. Dnes večer. Na Valentýna.

Sama neumím říct, jak jsem na to přišla. Prostě jsem to vy cítila – jako když vytušíte, že bude pršet. Když jsem vedle něho seděla v jeho džípu a zapínala si bezpečnostní pás, byla jsem si tím jistá.

Chipa znám už dlouho. Chodíme spolu tři roky. Pamatuji si všechny výrazy jeho tváře a jeho tělo jsem viděla ze všech úhlů. Poznám, kdy ze sebe nutí smích, anebo když někomu věší bulíky na nos. V mžiku jsem schopná říct, jestli se mu daná osoba líbí, nebo ne. A rozhodně poznám, když něco skrývá – zejména něco, z čeho je plný vzrušení. Přestože tohle rande probíhalo jako naše předešlé schůzky, zkrátka jsem věděla, že se stane něco velkého.

Předpokládala jsem, že půjdeme do italské restaurace s těmi blikajícími světýlky, kde jsme měli první rande. Ale místo toho jsme ujížděli do centra a odbočili na nájezd na dálnici.

Na džípu chyběla střecha. Připlácla jsem si vlasy rukama. „Kam jedeme?“ vyzvídala jsem.

„To je překvapení!“ odpověděl nadšeně.

A mně se sevřel žaludek. Opět jsem poznala, co má Chip za lubem, aniž by mi cokoliv naznačil. Tohle byl mezi námi svým způsobem problém. Dokázala jsem v něm číst jako v otevřené knize. Odvází mě na letiště.

O dvacet minut později jsme nechali Austin daleko za sebou. Zastavili jsme uprostřed pustiny, vedle hangáru na soukromém letišti.

Rozhlédla jsem se kolem sebe. „To snad nemyslíš vážně.“

Naklonil se ke mně. „Jsi překvapená?“

„Ano a ne.“

„Tak dělej, že ano. Aspoň pro jednu. Rád tě něčím překvapím.“

„Fajn. Jsem v šoku. Nestačím zírat.“

„Tolik zase předstírat nemusíš.“

Vystoupil, obešel auto, vzal mě za ruku, vytáhl mě ven a po špičkách mě vedl k zadní části hangáru.

Následovala jsem ho ve stavu kognitivní disonance – přesně jsem věděla, co dělá, a současně jsem si velmi silně uvědomovala, že by to dělat neměl. „Snažíš se mě sem propašovat?“

„To je v pohodě. Dylan tu byl minulý týden se svou holkou taky.“

Škubla jsem jeho rukou. „Chipe, já nemůžu!“

„Určitě můžeš.“

„Není to – nezákonné?“

„Jenom ti chci ukázat svoje letadlo.“

„Není to tvoje letadlo, kámo.“

„Skoro.“

Neměla jsem o jeho letadlo nejmenší zájem. Míň než nulový. Toužila jsem po vínu, jednohubkách a světle svíček. Vždyť jsem dostala práci svých snů! Chtěla jsem slavit. Chtěla jsem

se cítit dobře, ne špatně. „Nemůžeme jednoduše odjet někam na večeri?“

Bedlivě se rozhlédl kolem sebe a otočil se zpátky ke mně. „Na večeri může jít *každý*.“

„Nemám potřebu se vymykat.“

„Já ale jo.“

Potom mi gestem naznačil, že vzduch je čistý, a vlekl mě přes chodník k malé bílé cesseně. Vypadala jako letadlo z kreslených filmů – nahoře křídla, dole trup a před tím vším nepatrně vystrčený nos. A nezapřelo patriota, protože ho zdobily červené, bílé a modré pruhy.

„Moc hezké,“ přikývla jsem výmluvně, jako bych říkala: *Super – a teď můžeme jít*.

Ale Chip mě vzal za ramena a nasměroval ke kokpitu.

Ucouvla jsem. „Co to provádíš?“

„Pojďme se proletět.“

„Já se létání bojím. Pamatuješ?“

„Je načase se přes to přenést.“

„Budu zvracet. Trpím nevolností z pohybu.“

„Se mnou si na nějakou nevolnost ani nevzpomeň.“

„Tady nejde o tebe – jde o létání.“

„Zkrátka potřebuješ správného pilota.“

Zavrtěla jsem hlavou – napůl nevěřičně a napůl odmítavě. „Vždyť ani nemáš pilotní průkaz.“

„V mém případě je to jenom formalita. Zvládám všechno, co bych zvládat měl.“

„Jenom jsi nesložil zkoušku.“

„Ale zkouška je přece o tom, abych ukázal, co jsem se už naučil.“

„Ne, Chipe.“

„Ale ano. A vlítáme na to hned, než nás někdo chytí.“

Síla jeho naléhání byla skoro fyzická, jako když se do vás opře silný vítr. Chtěl si stůj co stůj prosadit svou a požadoval

po mně, abych tuhle hru hrála spolu s ním. Přál si, abych mu dokázala, že mu věřím. Nebyl to vysloveně test, ale postavil mě do situace, ve které jsem mohla selhat.

Jenže na mě byl odjakživa spoleh.

A taky jsem si zvykla ve všem vynikat.

Cítila jsem, že nadešel velký okamžik. Vrcholně důležitý. Byla to zkouška mé statečnosti, důvěry a smyslu pro dobrodružství. Jako bych měla odhalit něco podstatného o sobě samé – kdo jsem a jak budu žít po zbytek svého života. Odmítnout let jako by náhle znamenalo zavrhnout společnou budoucnost. Chci se stát osobou, která dovolí nepatrnému statistickému riziku podkopat její smysl pro statečnost? Je tohle výzva, ve které neobstojím? Umožním strachu, aby mě udělal takhle *maličkou*?

Nejsem si jistá, jestli jsem vůbec měla na vybranou. Chip je Chip. Je to můj pan Dokonalý a tohoto názoru se držím od chvíle, co se spolu s rodiči nastěhoval do vedlejšího domu. Tehdy jsme oba chodili na střední. Naše matky se rychle skamarádily. Popíjely spolu na terase víno a klábosily, ale Chipa jsem vídala jenom o prázdninách. V létě ho otec honil, aby posekal trávník, a já stála u okna a sledovala jsem ho. Jednou mě máma pobídla, abych mu odnesla lahev vody. Vypil ji na jeden zátah. Pořád si tuhle scénu dokážu vybavit, dokonce ve zpomaleném záběru.

Ale pořádně jsem se s ním seznámila, až když jsme oba shodou okolností nastoupili na tutéž obchodní akademii u nás v Austinu. Já byla vedoucí naší studijní skupiny a on pracoval pod mým vedením, což mu prospělo.

Tehdy jsem se do něho zamilovala.

Provdala bych se za Chipa hned ten první večer, kdy jsme se políbili, kdyby mě o to požádal. Je kus parádního chlapa. Vysoký, do hladka oholený, blond, Američan každým coulem, ctižádnostivý a sebevědomý. A nepraktický. Lidé mu podvědomě vycházeli vstříc. Považovala jsem za štěstí, že jsem právě s ním a podpis „Margaret Dunbarová“ jsem si zkoušela častěji, než

jsem vůbec ochotná přiznat. Ve slabé chvílce jsem si na internetu dokonce vybírala psa, kterého si časem pořídíme. A jednou v noci, když jsem nakupovala na netu, přísahám, že jsem klikla na reklamu z hobby marketu, která na mě vyskočila, jenom proto, abych zjistila, kolik stojí tyčky k plotu.

Nyní jsme oba dokončili vysokou, pyšníme se čerstvými tituly a oba se chystáme nastoupit do zaměstnání. Chip se stane finančním analytikem investiční banky, což je práce, kterou mu dohodil kámoš jeho táty, zatímco já začínám na postu manažera obchodního rozvoje v naftařské společnosti jménem Simtex Petroleum. Chipovo místo je bezva, ale to moje bude daleko lepší, a mně se líbilo, že můj profesní úspěch vzal sportovně a radoval se z něj stejně jako já.

Popravdě řečeno nemám na tuhle práci ani řádnou kvalifikaci. V požadavcích stálo: „pět let praxe v oboru“ a „pokročilá znalost uzavírání obchodních smluv“, a dokonce i: „mezinárodní zkušenosti“. Nic z toho nespĺnuji, ale jeden z mých vysokoškolských profesorů ze mě byl na větvi. Zavolal svému známému a požadoval po něm laskavost. Kromě toho mi napsal prvotřídní doporučení, v němž mě označil za: „energickou mladou ženu se vzácnou schopností uvažovat dopředu a nevšedním talentem řešit problémy“, dále jsem „výborná v komunikaci a rozemýšlení“, „týmový hráč silně orientovaný na svět byznysu a financí“.

Smála jsem se, když mi tuhle nabídku předložil. „Na tohle zdaleka nemám kvalifikaci.“

„Na místa, pro která nespĺnuji zadaná kritéria, nastupují lidé dnes a denně.“

Zírala jsem na popis pracovní pozice. „Požadují, doložit vyšší angažovanost na úrovni plánování obchodních strategií a logistiky.“

„Určitě uspějete.“

„Budou mě považovat za špatný vtíp.“

„Teď uvažujete jako dívka.“

„Já jsem dívka.“

„To musíme napravit.“

Nechápavě jsem se na něho podívala.

„Až půjdete na ten pohovor, předstírejte, že jste muž.“

Zavřela jsem oči. „Mám předstírat, že jsem muž?“

„*Drsňák*,“ upřesnil. „Chlap, který nejenom stoprocentně splňuje požadovaná kritéria, ale ještě je dalekosáhle předčí.“

Pochybovačně jsem vrtěla hlavou.

„Veškerá kvalifikace,“ kladl mi na srdce, „bledne tváří v tvář sebevědomí.“

„Když to říkáte,“ odpověděla jsem, přestože jsem tomu ani na vteřinu nevěřila. Na vstupní pohovor jsem šla skálopevně přesvědčená o tom, že se mi vysmějí. Ale udělala jsem, co po mně profesor chtěl – hrála jsem divadlo. Když pro nic jiného, tak kvůli tomu, abych mu dokázala, že se mýlí.

Potom mi nabídli práci. Anebo přinejmenším to tak vypadalo. Když mě tamější personalista vyprovázel, dotkl se v hale mého ramene a zašeptal: „Není to oficiální, ale to místo je vaše.“

Můj nástupní plat bude o pět tisíc vyšší než Chipův, ale máma mi doporučila, abych mu to neříkala. Důležité bylo, že jsme stáli na počátku nezávislého života a všechno se vyvíjelo tak, jak má.

A tady, na letišti, jsem nechtěla být jediným dílkem skládan-
ky, který nezapadá.

Chip mi stiskl ruce. „Přece mi věříš. Nebo snad ne?“

„Ano.“ Víceméně.

Přitáhl si mě do náruče a políbil mě – mužsky a odhodlaně. Podmanil si mě tím. Bylo to smyslné a erotické, avšak čirá hrůza z toho, co mě čeká, zchladila mou touhu natolik, že jsem skoro nic necítila.

Chip mě plácl přes zadek. „Nastup si.“

Co jsem na to mohla říct? Vyhověla jsem mu.

Ale mezi námi – třásly se mi ruce.

Když jsem si zapínala bezpečnostní pás, přísně jsem k sobě promlouvala: Děláš správnou věc. Copak není láska právě o tomhle? Přece se říká: v dobrém i ve zlém.

Jistě, každý správný analytik by okamžitě vyrukoval s protiargumentem, že jsem měla věřit své intuici a nedovolit Chipovi, aby mě nutil do věcí, které se mi příčí. Koneckonců Chipův nedostatek respektu vůči mému nepředstíranému strachu a jeho fantazie ve stylu *Top Gun* nevěstily z dlouhodobého hlediska nic dobrého.

Ale o tom jsem přemýšlet nechtěla.

Chystala jsem se vzlétnout.

Chip se posadil vedle mě, zapnul si pás a podal mi černá sluchátka. Zmocnil se mě stejný pocit, jaký vás přepadne, když usednete na horskou dráhu.

Chip se okamžitě přeladil do role pilota. Nasadil si letecké brýle a mikrofon připojený ke sluchátkům si zvedl tak blízko k ústům, že se o něj otíral rty. Rozmlouval s kontrolní věží odborným jazykem, který laikovi nedával valný smysl: „South Austin Clearance Delivery – cessna tři dva šest tango delta Charlie s informací Juliet – VFR let do Horseshoe Bay s cestovní hladinou tři tisíce tři sta.“

Připadalo mi, že se předvádí. Kdo takhle mluví? Ale věž nesouhlasila. Ve sluchátkách zapraskalo a ozvalo se: „Cessna tři dva šest tango delta Charlie – South Austin Clearance – squawk dva tři jedna čtyři, odletový kmitočet bude jedna dvě nula tečka devět.“

A sakra! Děje se to.

Chip zkontroloval přístroje a čísla na nich. Počínal si jako profesionál. Vypadal, že je v pohodě, a působil schopným dojmem. A taky mužně. Věřil si. A – jasně, přiznávám! – strašně mu to seklo.

„Bezpečnostní kontrolu jsem provedl, než jsem se pro tebe rozjel – dvakrát,“ oznámil mi prostřednictvím sluchátek. Tro-

chu to praskalo. Povzbudivě mi stiskl ruku. „Nechtěl jsem ti dát čas, aby sis to rozmyslela.“

Chytré.

Ale to bylo v tomhle bodě vše. Rozhodla jsem se. V dobrém i ve zlém, jak se říká.

A tak Chip obrátil pozornost k věcem mnohem větším.

Můj sexy pilot znovu promluvil do mikrofonu a poslal věži další nesmyslný vzkaz. Potvrdil, že čekáme, až se uvolní startovací dráha. Nikdy jsem v pilotní kabině nebyla a technicky vzato – tohle letadlo bylo jedna malá pilotní kabina. Ačkoliv za námi zbylo místo ještě na dvě sedadla, připadala jsem si jako v angličáku.

Než jsme mohli vzlétnout, museli jsme počkat, až přistane další letadlo. Prohlížela jsem si palubní desku se všemi těmi knoflíky, číselníky a měřidly. Ukázala jsem na ni. „Není moc vysoká?“ Byla vyšší než moje hlava. Stěží jsem přes ni viděla.

Přikývl. „Není to jako řídit auto,“ vysvětloval, „kde je důležitý dobrý rozhled. Při létání spoléháš víc na přístroje.“

„Nekoukáš se čelním oknem ven?“

„Ano, ale stejnou míru pozornosti věnuješ přístrojům a měřidlům. Je to napůl o dívání a napůl o matematice.“

Jiné letadlo se dotklo země, zpomalilo a projelo kolem nás. *Vidíš?* řekla jsem si. *Oni to přežili.* Motor zabral a Chip se znovu spojil s věží. Pomocí pedálu nasměroval letadlo do kýžené pozice. Listy vrtule se točily tak rychle, že v podstatě zmizely. Letadlo vibrovalo a bzučelo. Seděla jsem si na prochladlých dlaních, abych je nezatínala v pěst.

„Prosím tě, hlavně nedělej lopingy nebo něco takového,“ nabádala jsem Chipa.

Podíval se na mě. „Lopingy?“

„Vývrtky, kotrmelce..., nebo jak tomu říkáte. Zkrátka se nepředváděj.“

„Před tebou se předvádět nemusím,“ namítl.

„To opravdu ne.“

„Ty přece dávno víš, jak jsem úžasný.“

Přikývla jsem. „Ano. Kromě toho bych se mohla pozvracet.“

Zrychlili jsme a řítili jsme se kupředu. Když jsme se zvedli do vzduchu, usoudila jsem, že je to stejné jako ve velkém letadle. Možná to víc skáče. Trochu víc to vnímáte. A hodně to připomíná film *Vzpomínky na Afriku*.

Země odplouvala a vzdalovala se od nás. Hladce.

Chip byl soustředěný a klidný. Zvláštní, ale uvažovala jsem o tom, že díky němu nám narostla křídla. Jakmile jsme se ocitli ve vzduchu, začal popisovat všechno, co dělá, jako by mi uděloval lekci. Prohlásil, že cessna 172 je nejoblíbenější letadlo, jaké kdy bylo postaveno. Klasika. Poletíme ve výšce devíti set metrů rychlostí dvě stě kilometrů v hodině. Až vzduch zřídne, tak ještě zrychlíme, abychom udrželi výkon motoru. Musel mít přehled o dalších letadlech a sledovat obrazovku radaru, aby se včas vyhnul výškovým stavbám.

Vtom zmínil něco znepokojivého. Palivo je prý v křídlech.

„To mi přijde jako špatné technické řešení,“ vyhrkla jsem. „Co když se křídla ulomí? Utopíš se v benzinu.“

„Křídla se neulomí,“ ujistil mě Chip. „O to nejde.“

„Ale co když jo?“

„Kdyby ano, budeš řešit mnohem větší potíže než únik paliva.“

Schválně jsem si položila ruce do klína tak, abych působila uvolněně.

V letadle bylo hlučno – proto ta sluchátka – a ve vzduchu vibrovalo víc než na zemi, obzvlášť když jsme prolétali pod mrakem. Chip mi vysvětloval, že mraky sedí na sloupech stoupajícího vzduchu a k turbulencím dochází, když prolétneš skrze tyto sloupy. Nikdy by mě nenapadlo, že mraky na něčem sedí – podle mě jenom plují – ale jeho vysvětlení dávalo smysl. A čím rozumněji Chip mluvil, tím bezpečněji jsem se cítila.

Zakřenil se na mě. „Paráda, co?“

Svým způsobem. „Paráda.“

„Pořád se bojíš?“

Ano. „Ne.“

„Nelituješ, že jsi se mnou jela?“

„Budu radši, až se vrátíme zpátky na zem.“

„Věděl jsem, že se ti to bude líbit. A že se dokážeš vzmužit, když se budeš snažit.“

Podivný kompliment. Jako bych před ním nikdy neprojevila statečnost. Jako by byla moje schopnost být statečná diskutabilní.

Ale teď jsem se cítila ještě statečnější. Stoupali jsme a země pod námi se proměnila v barevnou mozaiku.

V duchu jsem si opakovala, že nejhorší část máme za sebou.

Zástavba pod námi řídla a já si uvědomila, že nemám ponětí, kam mě veze.

„Kam vlastně letíme?“

„Jenom ti rychle něco ukážu, potom to otočíme a vrátíme se,“ odpověděl.

Přímo před námi jsem zahlédla něco tmavého a zubatého. Blížíme se k pobřeží.

„Tohle je Horseshoe Bay?“ zeptala jsem se. Moji prarodiče tam měli dům. Navštívila jsem tohle místo snad milionkrát, ale nikdy jsem ho neviděla z ptačí perspektivy.

Chip přikývl. „Uhodla jsi.“

Mířili jsme ke vzdálenému břehu. „Co mi chceš ukázat?“

„Počkej a uvidíš.“

Chip zakroužil nad jezerem a letadlo kleslo o něco níž. Blížili jsme se ke břehu. Zahlédla jsem domy a mrňavá auta, ale stále jsme byli dost vysoko. Sestoupili jsme o pár metrů a já zahlédla vlnky tříštící se o pevninu.

„Nespouštěj oči z pláže,“ nabádal mě Chip, a klesl ještě víc.

Zírala jsem z okénka. Úzký proužek písku, lidé a na trávníku piknikové stoly. Konečně mi došlo, na co se dívám – veřejná pláž.

Po několika minutách Chip zvolal: „Tam!“ a ukázal rukou.

Zaostřila jsem. „Kde?“

„Dokážeš to přečíst?“ staral se.

„Přečíst? Co?“

Zamžoural ze svého bočního okénka. „Hrome. Jsme moc vysoko.“

Další pokles však způsobil, že údaje na radaru varovně zčervenaly.

Chip se ke mně otočil. „Dole na písku je něco napsáno.“

Nic jsem neviděla. „Co se tam píše?“

„Stojí tam: Vezmeš si mě?“

Srdce mi poskočilo, ale dělala jsem jakoby nic. „Vážně?“ Žádného vzkazu jsem si nevšimla.

„Viděl jsem to včera ve zprávách. Nějaký kluk požádal svou holku o ruku způsobem, že vyskládal ta slova z kamenů a potom vzal tu přítelkyni na piknik k jezeru, aby ji překvapil.“

„Originální,“ poznamenala jsem, jako bych projevovala jen okrajový zájem. O čem se tu bavíme?

„Vážně jsem si přál, abys ta slova viděla.“

„Opravdu?“

„Ano.“ Znovu se podíval dolů. „Protože jsem ti chtěl položit stejnou otázku.“

Jedna věc je očekávat, že se něco stane, anebo se na to těšit, popřípadě v to doufat, a úplně něco jiného je takový okamžik prožívat. Přitiskla jsem si ruku na pusu a přilepila hlavu k okénku, abych lépe viděla.

„A ještě něco. Otevři tamhletu přihrádku.“

Nemusel mě dvakrát pobízet. Uvnitř jsem našla krabičku potaženou zeleným sametem.

Kdybyste věděli, jak jsem byla šťastná, že jsem se přinutila nasednout do tohoto letadla! Risk bývá občas zisk, i když se vám z něho zvedá žaludek. Otočila jsem se k Chipovi. „Žádáš mě o ruku?“

Jeho hlas ve sluchátkách přehlušilo praskání, ale já věděla, že řekl ano.

A tak jsem vyhrkla: „Ano!“

„Neotevřela jsi krabičku.“

„Ani není třeba. Říkám ano!“

Chip se na mne obrátil s obrovským úsměvem na tváři. Zahlédla jsem svůj odraz na sklech jeho brýlí. Vlasy jsem měla jako vrabčí hnízdo. Odolala jsem pokušení si je uhladit. Dále jsem odolala pokušení padnout Chipovi kolem krku a políbit ho. Připadalo mi divné se v takovém okamžiku nepolíbit, ale byla jsem pevně připoutaná a nemohla jsem si vzpomenout, jak přezku rozepnout.

Místo pusy jsem Chipovi ukázala vztyčený palec.

„Neplatí to, dokud si nenavlékneš prsten,“ prohlásil můj budoucí muž.

Zvedla jsem víčko krabičky a objevil se složitě zdobený bři-liantový zásnubní prsten.

„Patřil mé babičce,“ pochlubil se Chip.

Opatrně jsem ho vyňala a ozdobila jsem jím svůj prsteníček. Byl mi velký. Tak velký, že když jsem natáhla ruku, abych se jím náležitě pokochala, diamant sklouzl na stranu a visel mi z prstu, jako by se styděl.

„Je nádherný.“

„Líbí se ti?“

„Ano!“ Můj styl to není, ale co na tom?

„Překvapená?“

Ano i ne. Přikývla jsem. „Ano.“

„Jsi ráda, že jsi se mnou letěla?“

„Moc.“ Což byla stoprocentně pravda.

Alespoň v danou chvíli.

Písmena vyskládaná z kamenů na písku jsme nenašli. Ale vůbec to nevadilo. Ani jsme je nepotřebovali.

Za dvacet minut jsme měli být zpátky na letišti a po celou tu dobu jsme se laškovně hádali kvůli svatbě.

Shodli jsme se, že obřad by měl proběhnout na pláži u jezera a pak jsme začali vyjmenovávat svatební hosty. Na většině jmen jsme se shodli. Pochopitelně pozveme příbuzné a přátele. Pak ale vyvstala otázka, co si počít s mojí sestrou. A na té jsme se na chvíli zasekli.

Kitty jsem neviděla ani jsem s ní nemluvila dobré tři roky. Byla to její volba.

„Ale pozvat ji musíš,“ trval na svém Chip.

Jenže já jsem si nebyla jistá, jestli vůbec chci. Než odjela, prohlásila, že si od nás potřebuje oddechnout. Slíbila, že se ozve. Neozvala se.

Věděla jsem, že není mrtvá. Táta s ní býval občas v kontaktu, takže věděl, že žije v New Yorku – akorát z nějakého důvodu, který nám nesdělila, odmítá přijet domů. Byť jenom na návštěvu.

Uvědomovala jsem si, že jsem ji ztratila, a zpočátku mi to lámalo srdce. Mrzelo mě, že mě od sebe *odvrhla*. Ale časem moje city k ní ochladly. Nemá mě ráda? Fajn. Tak ji nebudu mít ráda taky. Chce předstírat, že její rodina neexistuje? Žádný problém. Budeme předstírat totéž.

Chip se domníval, že by se slušelo ji na svatbu alespoň pozvat, když už mi nepůjde za družičku. Nesouhlasila jsem.

„Zaprvé – nepřijede,“ prohlásila jsem, „a zadruhé, pokud ano, tak nám celou svatbu akorát pokazí.“

„Tím si nemůžeš být jistá.“

„Náladu mi zkazí pouhá její přítomnost. Je mi divně, jenom si předstávím, že bych ji zase měla vidět. Připravila by mě

o všechnu radost. Místo abych se na svůj velký den těšila, podvědomě bych se ho děsila. Kvůli ní.“

„Třeba by pomohlo, kdybyste se předtím setkaly a rozptýlily dusno,“ mínil Chip.

Na rozumné návrhy jsem neměla náladu. „I kdyby,“ pokračovala jsem, „i kdybych se přenesla přes rozpaky, *pořád bych ji tam měla*. Což znamená devadesátiprocentní šanci, že se opije a vleze do mísy s punčem. Anebo se opije a pokouše svědka. Anebo se opije, popadne mikrofon a začne si hrát na Ethel Mermanovou.“

Chip přikývl. Nemluvila jsem čistě hypoteticky. V minulosti Kitty už všechny tyhle věci udělala. Pokrčil rameny. „Ale je to tvoje sestra.“

„Já za to nemůžu.“

„Bylo by divné, aby tam nebyla.“

Pokračovala jsem: „A nemůžu ani za to, že už si nejsme blízké.“

„O tom žádná.“

„Byla to *ona*, kdo nás do téhle situace navezl.“

„Souhlasím.“

„A teď dostane šanci zkazit mi jediný svatební den, který kdy budu mít.“

Při své smůle uspořádám tu nejkrásnější svatbu v historii a jediné, co si z ní budou hosté pamatovat, bude moje opilá sestra, černá ovce rodiny, jak se pokouší sklouznout po soše z ledu.

Pokud se uráčí přijít.

Tím by se dal definovat náš vztah. Zatímco já jsem se vždycky snažila, aby všechno proběhlo tak, jak má, ona neměla žádné zábrany, což většinou skončilo katastrofou.

Blížili jsme se k letišti.

Chip se zmínil, že jestli je v něčem opravdu dobrý, pak je to přistávání. Zkrátka na to má talent – jako někdo na podélné parkování.

Obloha před námi vypadala úplně jinak než u jezera. Po-
temněla, jako by měla přijít bouřka. „Tohle jsem nečekal,“ zadr-
molil Chip, když si toho všiml.

„Bude pršet?“

„Předpověď počasí se o ničem nezmínila.“

„Ale v dešti už jsi letěl, ne?“

„Neletěl. Radši se mu vyhneš, anebo počkáš, až přestane pršet.“

„Vyhovují mi obě možnosti,“ odpověděla jsem, spokojená
s prstenem na ruce.

„Podstata tkví v tom,“ podotkl, „že dříve nebo později bude-
me stejně muset přistát.“

„Abychom nepropásli rezervaci v restauraci?“

„Aby nám nedošlo palivo.“

Podívala jsem se na obzor. Obloha za námi byla jasně mod-
rá, ale nebe před námi zlověstně tmavlo a tmavlo. Bylo šedivé,
tak trochu do purpurova a se špetkou uhlové černi.

„Určitě bude pršet – ale daleko od letiště. Nemám pravdu?“

Přikývl. „Máš.“

V dálce se zablesklo.

Bouřka možná měla vliv na kvalitu vzduchu, protože zpáteč-
ní cesta byla mnohem divočejší, letadlo sebou ve větru házelo
a mně se začal zvedat žaludek.

Když jsme se přiblížili k letišti, Chip se spojil s řídicí věží
tím svým pilotským hlasem, který je o něco hlubší než obvykle,
a navedl stroj ke světlům pod námi. Uhnuli jsme doleva a po-
tom jsme se otočili, abychom mohli prolétnout kolem celé dél-
ky runway. Následovala otočka ve tvaru písmene U a plynulý
sestup. Chip se zcela soustředil. Víc jsem cítila, než viděla, že se
blížíme k zemi. Výborný nápad.

A pak se stala podivná věc. Sotva jsme se přiblížili k přistá-
vací dráze, křídla udělala něco, co můžu popsat jen jako zamá-
vání – na stranách maličko poklesla a hned nato vystřelila vzhů-
ru. Strachy mě píchlo v hrudi.

Během vteřiny to přešlo, ale ta vteřina všechno změnila. Něco se zvrátilo.

Podívala jsem se na Chipa. Obličej měl jako vytesaný z kamene.

„Chipe?“

„Změnil se vítr,“ odpověděl.

„Cože? A to je špatně?“

„Boční vítr.“ Víc neřekl.

Boční vítr? Co to je? Neznělo to dobře. Chip kontroloval číslíce a šlapal nohama na pedály. Z obličeje se mu nedalo nic vyčíst.

Zdálo se, že se mu daří udržet letadlo ve stabilní pozici. Mlčela jsem a držela jsem nám pěsti.

Mohli jsme být šest metrů nad přistávací dráhou, která pod námi rovně ubíhala. A pak, bez varování, jako by sklouzla ke straně. V jednu chvíli byla pod námi, a vzápětí se odsunula pryč, jako když někdo zkouší trik s ubrusem. A selže. Najednou před námi vyrostl lesík.

„Do prdele!“ ulevil si Chip a přihrbil se nad kniplem.

Podařilo se mu letadlo srovnat a vrátit se nad přistávací dráhu.

„Chipe?“

Ale to už mluvil s řídicí věží. „Cessna tři dva šest tango delta Charlie. Nevydařený sestup, boční vítr.“ Nato vypadl z role pilota a promluvil srozumitelnou angličtinou: „Stoupáme a zkusíme to znovu.“

Ve sluchátkách zapraskala statická elektřina. „Roger, cessna tři dva šest tango delta Charlie, pokračujte v kurzu.“

A pak nám země zase někam ustřelila. Najednou mi připadalo, že motor příšerně řve. Jako sekačka na steroidech. Zvedli jsme se do vzduchu a znovu jsme šli na přistání. Na jihu se modrala blankytná obloha, na severu nebe tmavlo. Opět se zablesklo.

„Boční vítr způsobila bouřka?“ zeptala jsem se.

Chip neodpověděl. Za uchem mu stékala krupěj potu a vpila se do límečku jeho trička.

Při druhém pokusu začal s přistáváním o něco dál, jako by si dopřával víc prostoru na korekci, kdyby ji náhodou potřeboval. Což se také stalo. Dvakrát nám runway ucukla stranou a Chip musel letadlo srovnat.

„Výborně!“ Chtěla jsem ho povzbudit. Modlila jsem se, aby nemusel znovu vzlétnout a začít nanovo. Což v tomhle bodě nebyla zdaleka nejhorší z mých obav. Spíš jsem se strachovala, že se pozvracím.

Nic jsem si nepřála víc než dotknout se betonové plochy letiště.

Připadalo mi to jako nejdelší sestup v historii létání. Chip ještě jednou zkorigoval směr a pak jsme klesali a klesali. Viděla jsem, jak se runway blíží a silou vůle jsem ji k sobě přitahovala.

Dostali jsme se do části dráhy hned vedle hangáru. Mohl by nám poskytnout kousek závětrí. Byli jsme snad tři metry nad runwayí. Minuli jsme hangár tak těsně, že jsem v jeho stínu cítila, jak vítr polevil. Všechno jako by se nějak uklidnilo. Chip se přestal s letadlem rvát, země byla nadosah.

Zvládli jsme to! pomyslela jsem si.

Ale sotva jsme hangár minuli, opět se do nás zprudka opřel vítr. Poryv přišel ze strany, kde jsem seděla, a roztočil letadlo způsobem, kterému lidi od fochu říkají „přemet“.

Připadala jsem si jako ve zpomaleném filmu. Pamatuji si, jak mě náraz vymrštil proti bezpečnostnímu pásu tak tvrdě, že jsem si připadala jako praštěná dřevěným sloupkem. Křídlo se na straně, kde jsem seděla, vymrštilo vzhůru a letadlo rotovalo na špičce toho druhého. Kov skřípal po betonovém povrchu dráhy tak silně, až to rvalo ušní bubínky. Vzpomínám si, jak na mě Chip křikl: „Drž se!“, ačkoliv já jsem neměla nejmenší ponětí čeho. Pamatuji si jekot tak hlasitý, že zaplnil veškerý čas

i prostor. Křičel i Chip. Otřeseně jsme se na sebe dívali, jako bychom říkali: *Tohle přece nemůže být pravda!* Vzpomínám si, že se mi legračně rozutíkaly myšlenky a uprostřed té hrůzy mě napadlo, že vrískat je v téhle chvíli úplně zbytečné, protože nám stejně nikdo nepomůže. A pak mě napadlo něco mnohem důležitějšího:

Tohle je okamžik naší smrti.

O tom, co se děje, nebylo pochyb, a doopravdy se s tím nedalo nic dělat. Stali jsme se přímo ztělesněním bezmoci, a sotva jsem si to připustila, uvědomila jsem si, že všechno, na co jsem se těšila, pro mě skončilo dřív, než to začalo. Nikdy nebudu mít svatbu u jezera ani s Chipem neadoptujeme opuštěného bígla. Neporodím mu geniální děti. Říká se, že v okamžiku smrti vám před očima proběhne celý váš život, ale já jsem neviděla to, co jsem si odžila, nýbrž to, co jsem od života očekávala. Před očima se mi odvíjely události, s nimiž jsem podvědomě počítala. Ty, které nikdy nepoznám.

Budoucnost mi protékala mezi prsty. Pokoušela jsem se ji zadržet, ale selhala jsem.

Zčistajasna jsem pocítila takovou zlost, jako by mě do ní někdo namočil. V té chvíli jsem nemyslela na rodiče, na přátele a známé, ani na to, jak těžce je moje smrt zasáhne. Starala jsem se jenom o sebe. V duchu jsem řešila, jak je sakra možné, že tohle je veškerý čas, který mám.

Nedokážu říct, kolik přemetů jsme udělali, když jsme se kutáleli po dráze jako polámaný papírový drak, ale určitě jich bylo dost. Křídla se proměnila v loukotě obrovského kola a my jsme se stali osou v jeho středu. Zažívali jsme přímo pekelnou jízdu. V určitém bodě jsem ztratila prostorovou orientaci a už jsem neměla pocit, že se někam nekontrolovaně valím, ale spíše mi připadalo, že se kolébám. Soustředila jsem se jen na to, abych se s odpuštěním nepoblila, protože nic jiného jsem ovládat nemohla.

Od chrlení zvratků jako v *Exorcistovi* mě dělily pouhé tři vteřiny, když vtom se bohudík křídlo na mé straně s příšerným zapraskáním zlomilo. Na čelní sklo dopadla sprška paliva a znělo to, jako když vjedete s autem do myčky. Skončili jsme v příkopu. Moje strana letadla v něm byla zaklíněná, Chipova trčela do vzduchu.

Zastavili jsme se.

Nic se nehýbalo.

A já zvracela do okénka pod sebou.

Dvě

O tisíc let později jsem slyšela Chipa, jak vydechl: „Margaret? Jsi v pořádku?“

„Zvracela jsem,“ přiznala jsem, protože mi tak nějak nedocházela naléhavost v jeho hlase.

„Margaret – benzin – musíme ven. Jsi zraněná?“

„Nemyslím.“

Chip se vyprostil z bezpečnostního pásu a snažil se otevřít dveře. Jeho strana letadla se nezdála tak pomačkaná jako ta moje. Dveře přesto odmítaly povolit. Musel se zapřít zády o sedačku a vykopnout je, ale snadno se poddaly a jen slabě zaskřípaly v pantech.

Chip vylezl ven a pak ke mně natáhl ruku. „Pojď!“

Ani jsem si nestačila rozepnout pás. Připadala jsem si jako ve zpomaleném filmu a podivné časové prodlevě. Ruce jako by mi nepatřily. Sledovala jsem, jak se zvedají, aby uvolnily bezpečnostní pás vedoucí přes rameno, ale pak jsem si uvědomila, že už ho mám dole. Soustředila jsem se proto na druhý, který mě svíral v pase, a zjistila jsem, že ten se naopak zasekl.

Možná na tom vůbec nezáleželo. Moje strana letadla byla pomačkaná. Nedalo se říct, že bych *seděla* na sedadle, ale spíš jsem byla namačkaná mezi ně a palubní desku.

Zkoušela jsem se vyprostit, ale nešlo to. Chtěla jsem pohnout nohama, ale měla jsem je jako přišpendlené.

Chip už byl venku a zíral na mě svým okénkem. „Dělej, Margaret! Pohni sebou!“

„Nemůžu!“ vyhrkla jsem. „Jsem zaklíněná!“

Popadl mě a zabral. „Vytáhnu tě.“

„Nejde to. Uvázly mi tam nohy.“

Chip mlčel – možná vteřinu, možná hodinu – těžko říct. „Dojdu pro pomoc,“ rozhodl nakonec.

Poprvé jsem dostala strach. Nechtěla jsem zůstat sama. „Ne! Neopouštěj mě!“

„Může to každou chvíli bouchnout!“

„Nechci umřít sama!“

„Potřebujeme hasiče!“

„Zavolej jim mobilem!“

Chipův hlas zněl nepřirozeně vysoko a zachvíval se panikou. „Nevím, kde je!“

„Neodcházej, Chipec! Nikam nechod! Nikam nechod!“ I můj hlas zněl divně – jako by mi ani nepatřil. Nelíbil se mi, nebyl mi sympatický. Jako by náležel hysterické a patetické ženě.

Chip přesto odcházel. „Musím pro pomoc. Vydrž! Za dvě minuty jsem zpátky.“

A byl pryč.

Zůstala jsem sama v havarovaném letadle a dýchala vzduch prosycený výparý leteckého benzínu. Páchl a já jsem úplně cítila, jak mi rozežírání plíce.

„Dvě minuty,“ drmolila jsem šeptem, dokud slova neztratila svůj smysl. „Dvě minuty, dvě minuty, dvě minuty.“

Náhle zahřmělo tak, že zarachotilo v přístrojové desce.

A dalo se do deště.

Kapky divoce tepaly kovový plášť letadla. Chipovy dveře zůstaly dokořán, a tak mi studená voda stékala přímo na nahá ramena.

Uběhly víc než dvě minuty, ale já nejsem schopna říct kolik. Deset? Třicet? Sto?

Lámala jsem si hlavu, jestli je dobře, že prší, anebo je to naopak špatně. Zabrání déšť ohni, anebo situaci naopak zhorší? Zkrátka jsem chtěla, aby se celý svět nehýbal, dokud nebudu venku a v bezpečí. V příkopu panovala tma, jako by liják zhasil všechno světlo. Zkrátka mě roztrásla zima. Proudění vody se tříštily o letadlo. Slyšela jsem zlověstné zurčení. Soustředila jsem se na svůj dech. Uvažovala jsem o tom, jak dlouho potrvá, než se příkop zaplní vodou a já se stanu utopenou obětí letecké nehody.

Pokoušela jsem se vyprostit, ale marně.

Sama jsem se cítila už mockrát – v dobrém i špatném slova smyslu –, ale nikdy ne takhle. „Vrať se,“ vyzývala jsem šeptem Chipa. „Vrať se.“ Avšak slova se ztrácela v burácení bouře.

A pak – navzdory všemu tomu kraválu – jsem zaslechla nejkrásnější zvuk, který jsem kdy slyšela – předtím nebo potom.

Napřed byla daleko, ale její zvuk postupně sílil. Siréna. Hasiči.

Chip se nevrátil, zato se blížilo něco lepšího. O to víc mě těšilo, že jsem si loni koupila jejich kalendář. Stál mě dvacet babek a byla to nejlepší investice v mém životě.

V té chvíli jako by je zaslechl i samotný déšť a proměnil se v drobné mrholení.

Letadlo mělo dobrou akustiku. Siréna zmlkla a já venku zaslechla záchranáře. Mohlo jich být pět nebo šest. Komunikovali spolu a pokřikovali na sebe rozkazy. Doléhaly ke mně zvuky, které jsem nedokázala rozklíčovat: ťukání, vrzání, skřípání. Jeden muž nazval druhého pakem. Minuty plynuly. Nechápala jsem, proč ke mně ještě nikdo nepřišel.

Vtom jsem zaslechla nový zvuk – úplně jiný. *Blafnutí*. Jako když vám na plynovém sporáku konečně chytne hořák a vysoký plameny.

Tenhle zvuk se ozval přesně o vteřinu dřív než samotné vznícení. Jenom jsem se stačila ještě víc schoulit a zakrýt si obličej pažemi.

Následoval hluk, vítr a žár. Držela jsem hlavu dole, protože víc jsem udělat nemohla. Ucítila jsem závan bolesti, jak mi plameny ožehly krk, ale vzápětí zhasly. Netrvalo dlouho a oheň byl pryč. Jen kabina byla plná kouře a páchla po grilování a spálených vlasech.

Následovalo cvakání a kovový zvuk podobný gongu. Slyšela jsem bušení, mužské hlasy, předení motoru a bzucení. Vzápětí z letadla odlétla střecha, která se vzhledem ke způsobu přistání proměnila v zeď. Vedle mě poklekl hasič v plné výstroji a s maskou na obličej. A všechno za ním bylo zasněžené. Všimla jsem si, že sníh se dostal i do kokpitu.

Hasič si sundal masku a ukázalo se, že je to žena.

Připadalo mi to velmi originální. Žena-hasič! Představila se mi, ale už nemám ponětí, co mi vlastně řekla. Dodnes když nemůžu spát, pokouším se vybavit si její jméno. Karen? Laura? Jenny?

„Máme tu živou zraněnou,“ hlásila.

Nechápala jsem, čemu se diví.

Poklekla vedle mě, zatímco dva její kolegové dál odstraňovali střechu. „Povězte mi, co vás nejvíc bolí.“

„Nic mě nebolí,“ odpověděla jsem, když se sklonila, aby mi změřila tep.

Zatvářila se pochybovačně. „Vůbec nic?“

„Jsem v pohodě,“ ujistila jsem ji, „jenom zaklíněná.“ Potom jsem se zeptala: „Proč sněží?“

„Není to sníh,“ odpověděla, „ale hasicí pěna.“

Pěna! Požár! Úplně jsem na oheň zapomněla. Najednou jsem si uvědomila, že mě pálí paže a krk. „Možná mám pár popálenin,“ přiznala jsem.

Usmála se na mě. „Měla jste štěstí. Požár vypukl těsně potom, co jsme natáhli hadice. Do minuty bylo po něm.“

„Asi jo,“ souhlasila jsem s ní.

Posvítla mi do očí maličkou baterkou. „Kromě toho není nad to, když při požáru člověk leží v příkopě tváří dolů.“

„Takže mám dvojnásobné štěstí,“ konstatovala jsem.

„Děláte si legraci? Čtyřnásobné. Divím se, že nejste na uhel.“

„Já taky,“ přiznala jsem.

„Teď vás přikurtujeme k nosítkům,“ oznámila mi. „Vyneseme vás ven a naložíme do sanitky, která vás odveze do nemocnice.“

„Myslím, že mi nic není. Jenom nemůžu ven.“

Jenže ona vytáhla kyslíkovou masku a nasadila mi ji na obličej. „Dáme vám trochu vitaminu O. Bude se vám lépe dýchat.“

Vitamin O. Roztomilé. „Vážně jsem v pohodě.“

„Čistě pro případ,“ vedla si dál svou a spiklenecky na mě mrkla. „Je to předpis. Přece mě nechcete dostat do potíží. Nebo snad ano?“

To jsem samozřejmě nechtěla. Tipovala bych, že ženy-hasiči to beztak nemají lehké.

Takže jsem se nehýbala a poslušně jsem vdechovala chladný vitamin O, zatímco mě moje záchránkyně pečlivě poutala ke krátkým příručním nosítkům. Na krk mi nasadila imobilizační límec, přestože jsem žádný nepotřebovala. Posledním a nejdelším krokem bylo vyprostit moje zaklíněné nohy ze zmačkaného předku letadla. Na tomhle úkolu se podíleli tři různí hasiči a pořádně se při něm zapotili.

Byla jsem za jejich námahu vděčná. Nikdo se neflákal. Nikdo nedal najevo, že by šel radši domů. Dávali do pořádku to, co se pokazilo. Jejich kolegyně byla po celou dobu vedle mě. Povídala si se mnou a občas mě vyzvala, abych zahýbala prsty u nohou. Snažila se udržet mě v klidu. Vyprávěla mi, že kdyby havarovalo dopravní letadlo, museli by povolat na pomoc těžkou techniku, ale „tahle malá letadélka jsou jako plechovky“.

Než mě vyprostili, zaslechla jsem helikoptéru. „Máte tady taxík,“ oznámila mi moje nová kamarádka.

„Vždyť mi nic není,“ bránila jsem se.

„Bude se vám to líbit.“

„Kde je Chip?“

„To je váš přítel?“

„Snoubenec,“ vyslovila jsem poprvé nahlas.

„Vzadu u auta.“

„Je zraněný?“

„Kolegové ho vyšetřují,“ odpověděla. „Ale podle mě nemá ani škrábnutí.“

Když mě konečně dostali ven, naložili mě na kolečková nosítka a odvezli k sanitce, kde mi nůžkami rozstříhali všechno oblečení („Letecká záchranka to má ráda nahatě!“). Do žíly mi zavedli infuzi se sedativy.

Bouřka se přehnal a nad hlavami se nám klenula pozoruhodně bezmračná obloha. Viděla jsem nad sebou miliony hvězd a všem jsem jim poděkovala. Poděkovala jsem jim za štěstí, za hasiče, za sirény, za zpomalovače hoření a za pákové kleště, za dobré načasování, vitamin O a naději, za zázraky a za to, že jsem neshořela na uhel.

Záchranáři se činili. Pokaždé, když jsem argumentovala, že mi nic není, pokrčili rameny a prohlásili, že takový je postup.

V rámci dalšího nařízení jsem přejela šedesát metrů sanitkou k čekajícímu záchranářskému vrtulníku. Nedovolili Chipovi, aby letěl se mnou, přestože v něm byla spousta místa.

„Potřebuju, abys se mnou zůstal,“ naléhala jsem, když mě odváželi.

„Nemůžu,“ povzdechl si.

„Tak něco udělej!“

„Sejdeme se v nemocnici!“ volal za mnou s pažemi podél boků.

Napadlo mě, že jestli my poletíme a on pojede autem, bude

sebou muset hodit. Ale on nikam nespíchal. Naposledy jsem se po něm podívala, než záchranáři naložili nosítka do helikoptéry. Stál na stejném místě – jako socha.

Nechápala jsem, proč dělají tolik povyky pro nic. Čestně.

No, s tím „pro nic“ jsem to možná přehnala. Otřela se o mě smrt. Nejhorší noční můra se stala pravdou. Havárie, déšť, oheň. Možná se nikdy nepřestanu trást.

Ale přežili jsme.

Když mě nakládali, byla jsem už pěkně ospalá. Lámala jsem si hlavu, jestli mě zmáhá vyčerpání z přestáté hrůzy, anebo za to mohou sedativa. Popřípadě přemíra vitamínu O. Poslední věc, na kterou si vzpomínám, než jsem odpadla, byla úvaha, jestli budu nucena strávit noc v nemocnici. Doufala jsem, že ne. Kdyby mě propustili dostatečně brzy, možná bychom s Chipem stihli i opožděnou večeři.

Havárka nehavárka, pořád máme co slavit.

Tri

Probudila jsem se uprostřed pekla na jednotce intenzivní péče. Ale nebyla to první věc, které jsem si všimla. Úplně nejdřív jsem zaznamenala, že mě šíleně bolí záda. A současně jsem si uvědomila, že mě bolela po celou dobu – dokonce i na místě nehody.

Vím, že to zní úplně bláznivě, ale teprve když jsem si bolest *uvědomila*, došlo mi, že si na ni *pamatuji*.

„Bolí mě záda,“ prohlásila jsem, ale nemluvila jsem k nikomu konkrétnímu. Ani bych nevěděla, komu to mám říct, protože se kolem mě hemžilo přinejmenším dvacet lidí a chrlili ze sebe slova tak rychle, že to znělo jako rámus. Zvuky a vjemy z té místnosti se mi vybavují jako krátké momentky, které nedokážu správně seřadit. Lidé v modrých chirurgických pláštích se pohybují a sledují určitý cíl, přístroje pípají. Ze zářivek na stropě se line nepřirozené světlo a rozostřuje moje vidění. Někdo mi vyměnil kapačku. Někdo další požádal o katetr. Slyšela jsem slova jako „rentgen“ a „cétéčko“.

Krk nepříjemně svíral fixační límec. Požádala jsem oplácaného ošetřovatele s vlídným obličejem, jestli by mi ho mohl sundat.

„Nejde to, dokud nevyšetříme krční páteř,“ ozval se hlas z druhé strany místnosti.

„Ještě chvíli to vydržte,“ usmál se zdravotník.

Jsem alergická na nějaké léky? *Ne*. Jaký je můj současný zdravotní stav? Mám nějaké omezení? *Ne*. Jsem těhotná? *Bože, doufám, že ne*.

„Jsem zdravá jako rybička,“ prohlásila jsem.

Zastavil se u mě muž, o kterém jsem se později dozvěděla, že je neurochirurg. Sdělil mi, že provádějí testy citlivosti a začnou mi podávat steroidy proti otoku, protože jejich přínos převažuje možné komplikace.

„Oukej,“ souhlasila jsem, ale teprve když lékař odešel mě napadlo se zeptat: „Proti jakému otoku?“

Nikdo mi neodpověděl.

Po vyhodnocení citlivosti a počítačové tomografii mi do zorného pole zase napochodoval neurochirurg a začal blábolit nemsyly. „Rentgen ukázal tříštvivou zlomeninu prvního bederního obratle. Pošleme vás na sál, abychom odstranili úlomky kostí. Vaše výsledky nejsou úplně ideální, ale zdá se, že poškození kříže není velké. Dobrou zprávou je, že svaly v oblasti pánve a bederní páteře fungují, a my jsme přesvědčení o tom, že se jedná o neúplné zranění. Samozřejmě budeme vědět mnohem víc, až se podíváme dovnitř.“

„Neúplné zranění čeho?“ zeptala jsem se konečně.

Zamrkal, jako bych ho svou otázkou zaskočila, protože ji považoval za zbytečnou. „Vaší páteře.“

Na vteřinu jsem zadržela dech. „Proto mě tak bolí záda?“

Ale on už se obrátil k sestře a na něco se jí ptal. Když mě opět vzal na vědomí, prohlásil: „Máte štěstí. První bederní obratel je sice rozdrcený, ale nedošlo k přerušení míchy. Teď se tam musíme podívat, bychom ho stabilizovali a vyčistili.“

„Teď?“ pípla jsem.

Přikývl. „Jedeme na operační sál. A když už tam budeme, povoláme plastického chirurga, aby ohodnotil váš obličej, krk a okolí trapézového svalu. Možná by mohl odstranit poškoze-

nou tkáň. Ale o to půjde až ve druhém sledu. Až budete stabilizovaná. Musíme to brát hezky jedno po druhém.“

„Co půjde až ve druhém sledu?“

„Kožní štěpy. Na popáleniny.“

Kožní štěpy. Na popáleniny.

Chirurg se chystal k odchodu. „Máte na mě ještě nějaké otázky?“

Chtěla jsem přikývnout, ale nešlo to. Ano, měla jsem na něho otázky. Přinejmenším tisíc. Jenom jsem si nemohla vzpomenout, jaké to jsou.

Místo toho jsem položila jediný dotaz, na který jsem se zmohla: „Mohl by prosím někdo najít moji mámu?“

Za běžných okolností jsou vzpomínky chronologicky seřazené. I když vám část příběhu vypadne, obvykle máte ponětí o tom, „jak to bylo“ – *tohle vedlo k tamhletomu*. Ale z pobytu na jednotce intenzivní péče si pamatují jen hromadu obrazů, zvuků a pocitů zpřeházených jako tyčky při hře mikádo.

Říká se, že na jipce ztratí každý pojem o čase. Je to víceméně Vegas bez showgirls a hracích automatů. Například tu nejsou okna. Všude ve dne v noci planou jasná světla, občas ztlumená, ale ne moc. Po celých čtyřadvacet hodin se tu střídají doktoři, sestry, laboranti, praktikanti, fyzioterapeuti, psychoterapeuti, sociální pracovníci, pečovatelky, úředníci a rodinní příslušníci – zkrátka všichni, kteří pocítí potřebu sem přijít. Přístroje pískají a syčí. Vozíky rachotí. Podrážky skřípou o podlahu. Telefony vyzvánějí.

Narušuje to váš biorytmus, mírně řečeno.

Do toho jste tu vy. Usnete a pak se probudíte. Svět máte rozmazaný z medikamentů a bolesti. Budí vás, kdy se jim zachce – abyste si vzali léky, aby vás převrátili kvůli proleženinám, anebo jenom proto, že se vás chce někdo na něco zeptat. Stane se z vás pasivní zdrojovaný prvek nadpozemského ekosystému, který

ve dne v noci přetéká činorodostí a snaží se vás udržet naživu. Jenže vy jste tak daleko od běžného života, jak je vůbec možné.

Až na to, že nejste mrtví.

Od mámy, která spolu s tátou dorazila hned poté, co mě přivezli z operačního sálu (a našla v čekárně Chipa, tvářícího se zničeně – absolutně zničeně), vím, že operace trvala dvě hodiny a z každé strany bederní páteře mi přišroubovali dvě dlahy, aby ji stabilizovali.

Byla jsem natolik stabilní, že jsem o den později podstoupila druhý chirurgický zákrok, a to zakrytí popálenin kožními štěpy. I o tom mi později vyprávěla máma. Bývala vzornou studentkou, a tak si drobným úhledným písmem zapisovala poznámky, aby mi nejenom povykládala příběh mého života, ale také mě naučila několik nových slov.

Vysvětlila mi, že mám svým způsobem štěstí, když jsem přišla k tak vážným popáleninám. Popáleniny třetího stupně totiž nebolí, protože shořely nervy. Specialista na úrazy páteře se na operačním sále sešel s plastickým chirurgem a na stole mě naaranžovali tak, aby se plastik dostal ke spáleninám na krku, aniž by mi ještě víc poranil záda. Dále mi vysvětlila, že mi plastický chirurg odstranil černou spálenou kůži pomocí „škrabky“ (představila jsem si ji jako škrabku na brambory) a potom odebral „kožní štěpy v plné tloušťce“ ze dvou dárcovských oblastí těsně pod klíčními kostmi (supraklavikulární oblast), které mi přenesl na krk. Novou kůži mi přišli „prolenovými stehy“ (speciální vlákno s antibakteriální úpravou) křížkovým stehem jako patchworkovou deku.

Z obou operací jsem se sedm dní vzpomínala na jipce a po celý ten čas jsem měla k ovázanému krku připojenou hadici, která odsávala ze štěpů přebytečnou vlhkost, a čekalo se, jestli se ujmou. Máma si to vyfotila svým iPhonem, ale pak usoudila, že je to nevkusné. Snímek mi ukázala až o hodně týdnů později a potom ho nadobro smazala. Vypadala jsem, jako by mě napadla gigantická bílá mihule.

Pochopitelně, že první člověk, po kterém jsem se po zákroku ptala, byl Chip. Prý za mnou přišel hned po první operaci (ačkoliv já si na to nevzpomínám), ale po té druhé se šel domů vyspat, a tak za mnou místo něho poslali moji mámu.

Nepamatovala jsem si ani další věci. Měla jsem zavedený urologický katetr, odvádějící moč do pytlíku, a moje střeva musela zjevně být „manuálně vybavena“. Litovala jsem toho, kdo byl pověřen tímto velice nepříjemným úkolem. Zbytky vlasů se mi zamotávaly do obvazů, tak mě někdo ostříhal. Bez cavyků a bez dovolení, nejspíš ve spánku. Během jediného týdne jsem dostala víc léků než za celý svůj život. Návštěvy ke mně směřy jen na deset minut. Většinou jsem bývala sama, obklopena přístroji a hordami cizích lidí.

Po jednom léku proti bolesti jsem hodně zvracela. Na to si vzpomínám.

Také si pamatuji záblesky obličejů. Máma se nade mnou sklání a oči má opuchlé od pláče. Táta špulí rty, aby se nerozbrečel, a pořád dokola mi ukazuje vztyčený palec. Chip, stojící těsně u postele jako socha, mi připadal na míle vzdálený. Nejpodivnější vzpomínky se vážou k různým fyzioterapeutům v modrých pláštích, kteří za mnou přicházeli ve všemožnou dobu a ohýbali mi nohy i chodidla. Viděla jsem, co se mnou provádějí, ale nic jsem necítila.

Bylo to jako podivný dlouhý sen. Proložený blitím.

Čtyři

Probírat jsem se začala, až když mě převezli z jednotky intenzivní péče. A teprve když jsem začala přicházet k sobě, postupně jsem si uvědomovala, jak špatně na tom jsem.

Například v den, kdy mě přestěhovali z jipky, trvalo celé dopoledne, než mě přesunuli do kolečkového křesla. Zdravotní sestra jménem Nina velice pomalu zvedala horní část postele, aby mě dostala do sedu. Dlouho jsem ležela, a tak hrozilo, že mi zkolabuje krevní oběh. Mohla bych omdlít, nebo dokonce dostat infarkt. Když jste nepohybliví a v bezvědomí, překvapivě rychle ztrácíte svalovou hmotu, a já během jediného týdne shodila deset kilo. Byla jsem jako drobná křehká stará dáma.

Bála jsem se, že Chip bude v šoku, až mě uvidí – z toho důvodu jsem byla tak trochu ráda, že tam není. Jako bych se snad mohla během několika dní dát zase do kupy.

Ale to mi nezabránilo ptát se, co s ním je. „Kde je Chip?“ zeptala jsem se mámy aspoň třikrát, než mi odpověděla.

„Dnes se necítí dobře, zlato.“

„Necítí se dobře?“ podivila jsem se.

„Skolila ho irská chřipka,“ poznamenal táta.

„Cliffe!“ Máma ho plácla do ramene.

Nina mě mohla snadno zvednout a posadit do kolečkového křesla, ale tak to u hospitalizovaných pacientů s předepsanou rehabilitací nechodí. Především jde o to, aby vás přinutili dělat samostatně věci – nemožné věci – na které nejste připravení. Takže sotva mě propustili z jednotky intenzivní péče, dostala jsem tříhodinovou výukovou lekci. Dávkovanou po kapkách.

„Nemůžete mě jednoduše zvednout?“ zeptala jsem se.

„Můžu vám pomoci, abyste se zvedla sama,“ odpověděla, aby její „ne“ vyznělo trochu jako „ano“.

Moji rodiče stáli bok po boku opodál a soucitně se ke mně nakláněli. Cliff a Linda. V podobné pozici jsem je viděla už mockrát, ale nikdy nenadskakovali rozčilením. Nejradši by se vrhli kupředu a pomohli mi, ale Nina jim v tom bránila. Měla desku, na kterou jsem se měla přesunout – v noční košili a mimochodem se všemi katetry. Se všemi těmi trubičkami, obvazy a podivně lehkou hlavou byl vůbec zázrak, že sedím.

A moje nohy? Stále jsem je necítila a nemohla jsem s nimi hýbat. Vypadaly jako zmutované japonské udon nudle, visící bezvládně z mých kolen. Nina je spustila přes okraj postele a já sledovala, jak se klimbají.

„Jak dlouho potrvá, než se mi do nich vrátí cit?“ zeptala jsem se.

„To je otázka pro lékaře,“ odpověděla.

Než jsem se posadila do křesla a Nina rozložila opěrky pro nohy a položila mi na ně chodidla, byla jsem zadýchaná, jako bych uběhla dva kilometry.

„To je naše holčička!“ zvolal táta, když jsem to zvládla. Takhle vždycky hulákal, když jsem při běžeckých soutěžích protrhla cílovou pásku jako první.

Ani jsem se neohlédla.

Nina se chopila rukojetí invalidního vozíku a cestovaly jsme labyrintem chodeb do mého nového pokoje. Byl pro dva, ale obě postele zely prázdnotou. Což znamenalo, že si můžu vybrat –

až na to, že máma už vybrala za mě. Tohle je pro ni typické. Zeptá se tě, co chceš dělat, počká si na odpověď, poví ti, proč to nepůjde, a pak si prosadí svou.

Vybrala jsem si lůžko blíž koupelny, ale máma prohlásila, že v *Reader's Digest* vyčetla, že pohled do přírody urychluje hojení a: nechtěla bych radši ležet u okna?

Jako obvykle jsem si vybrala jednu možnost a skončila u té druhé.

U mé nové postele jsme celou anabázi podstoupily znovu, akorát v opačném sledu. Trvala hodinu a na jejím konci jsem funěla a zvedal se mi žaludek. Rodiče po celou dobu stáli v nohách postele jako sochy a nespouštěli mě z očí.

„Kde že je Chip?“ zeptala jsem se znovu.

„Vyspává kocovinu,“ odpověděl táta a máma ho tentokrát nenechala.

Obrátila jsem se na Ninu. „Kdy mi vyndáte tu cévku?“ vyzvídala jsem, když mě konečně zakryla dekou a já ulehla na vrzající nemocniční polštář.

„Na to se musíte zeptat doktora.“

Zmocnil se mě dojem, že jinou odpověď nezná.

Když odešla, táta se vydal do přízemí pro kafe a máma se pustila do výzdoby pokoje. Je to totiž součást její práce. Mají s tátou společnou firmu – on provádí rekonstrukce a ona se stará o design. Proto považuje za svoji profesionální i osobní povinnost postarat se v každé situaci o to, aby všechno působilo líp.

Přinesla z domova modro-bíle kostkovanou deku a chlupatý přehoz. Celý týden sbírala po přátelích a příbuzných kartičky s přáním brzkého uzdravení a izolepou je pak přilepila na stěnu. Koupila mi časopisy, které na mém příručním stolku naranžovala do vějíře. Na půdě vyhrabala mého nejoblíbenějšího plyšáka z dětství (chlupatého zajíčka jménem Chlupatý zajíček) a přinesla mi ho. Když jí došly aktivity, sedla si na židli a pustila se do kritizování.

„Nechápu, co sledují tou odpornou fialovou výmalbou. Jako by sem vtrhla osmdesátá léta.“

Právě jsem přežila leteckou nehodu, takže proč nestočit konverzaci tímto směrem, že? Nic nedokázalo Lindu Jacobsonovou rozčilit spolehlivěji než nedostatek vkusu.

„Fialová a šedá jsou toxická kombinace,“ pokračovala. „Způsobují ti vizuální otravu.“

„Není to tak špatné,“ pronesla jsem smířlivě. „Na nemocniční pokoj.“

Ale máma bojovně zvedla bradu. „Osoba, která zařizovala tenhle špitál,“ prohlásila jako žena hájící svou důstojnost tváří v tvář nevyslovitelné hrůze, „by měla sedět ve vězení.“

Pomalu jsem se nadechla.

„Mohla bys roztáhnout závěsy,“ navrhla jsem.

Otočila se k oknu, jako by na ně zapomněla. „Samozřejmě. Ano.“ Doklapala k němu na podpatcích. Tohle cvakání ji provází celý život. Energicky škubla látkou.

Neumím říct, co jsme očekávaly, že uvidíme, ale určitě ne výjev, který se nám naskytl. Okno vedlo do světlíku garáže.

Máma se ke mně obrátila. „Takhle to vypadá mnohem hůř.“

Souhlasila jsem s ní.

V té chvíli se otevřely dveře a objevil se v nich doktor, kterého jsem předtím nikdy neviděla. Krácel přímo k mé posteli. Cestou hrábl po vozíku s počítačem a táhl jej za sebou. „Jak se cítíte?“ Sklonil se, aby zkontroloval obvaz na mém krku.

Nevěděla jsem, co odpovědět. „Divně. Surrealisticky. Bezútešně.“

„Bolí vás něco?“ upřesnil.

Aha. „Nejsem si jistá.“

„To ty léky. Zkreslují vnímání. Ale už vám je vysadíme, takže zítra byste měla mít o bolesti lepší přehled.“

„Nejsem si jistá, jestli o něj stojím.“

Byl to chabý pokus o vtip, ale lékař jen pokrčil rameny. „Chápu.“

Vrátil se k počítači, přihlásil se do systému a začel se do mé karty. „Dobrá zpráva je,“ spustil, „že všechny štěpy se ujaly a nedošlo k odloučení tkáně.“

Aha! On mě operoval. Takže jsme se asi už viděli.

„Pod klíčními kostmi jsme vám odebrali dva úplné kožní štěpy.“ Ukázal na velký obvaz, který jsem tam měla přilepený, a věřte mi, nebo ne, já jsem si ho všimla vůbec poprvé. „Rána zůstane zakrytá dalších pět dní a pak ji necháme na vzduchu oschnout. Vytvoří se strup a začne se hojit. Pochopitelně vám zbude jizva, ale jakmile naroste kůže, existují masti, které napomáhají jejímu blednutí. Za deset let ji ani neuvídíte.“

Za deset let! Kdybych zrovna pila, tak mi zaskočí.

Naprosto nevzrušeně pokračoval: „Úplné kožní štěpy jsme použili vpředu na krku a částečně na zádech, takže i tam zůstane určité zjizvení. Bude vrásčitější, ale můžete ho zakrýt vlasy.“ Usmál se. „Už žádné culíky.“

„Proč nemám na štěpu žádný obvaz?“ zajímalo mě.

„Jakmile se štěp ujme, jsme radši, když k němu má přístup vzduch. Nemusí se zakrývat. Ale po dost dlouhou dobu se budete muset na postižené straně obejít bez rukávu. Kupte si nějakou levnou tričku a odstříhnete z ní levý rukáv i s výstřihem.“ Zachechtal se. „Budete jako Tarzanova Jane.“

Máma se nebavila. „Co její obličej?“

Vykulila jsem oči. *Obličej?* Copak s ním něco mám?

Lékař se na mámu podíval, jako by si předtím ani nevšiml, že tu je. Nato se otočil ke mně. „Určitě je hezké mít maminku u sebe.“

„Svým způsobem.“

Máma pokračovala hlasitým šepotem: „Nemůžu se na ni ani podívat.“ Teď když se o tom zmínila, uvědomila jsem si, že je to pravda.